

TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

CHƯƠNG 1

KHÁI NIỆM, ĐỐI TƯỢNG, PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU VÀ Ý NGHĨA HỌC TẬP MÔN TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

TS. Nguyễn Thị Thúy Thanh

Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, từ cách mạng dân tộc dân chủ nhân dân đến cách mạng xã hội chủ nghĩa, là kết quả của sự vận dụng sáng tạo và phát triển chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta; đồng thời là sự kết tinh tinh hoa dân tộc và trí tuệ thời đại nhằm giải phóng dân tộc, giải phóng giai cấp, giải phóng con người. Việc học tập tư tưởng Hồ Chí Minh mang ý nghĩa hết sức to lớn: trang bị hệ thống quan điểm và phương pháp cách mạng Hồ Chí Minh, nâng cao thêm lòng yêu nước, tinh thần phục vụ nhân dân, đạo đức cách mạng của mỗi người, để làm cho chủ nghĩa Mác - Lênin và tư tưởng Hồ Chí Minh thực sự trở thành nền tảng tư tưởng và kim chỉ nam cho hành động của chúng ta. Chương 1 sẽ tìm hiểu về khái niệm, đối tượng, phương pháp nghiên cứu và ý nghĩa học tập Tư tưởng Hồ Chí Minh.

- **Về kiến thức:** Góp phần trang bị cho sinh viên những kiến thức cơ bản về một số vấn đề chung của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh.
- **Về kỹ năng:** Qua nghiên cứu môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh, sinh viên bước đầu có được tư duy và kỹ năng đúng đắn, phù hợp khi phân tích cả về mặt lý luận và thực tiễn các vấn đề đặt ra trong cuộc sống.
- **Về tư tưởng:** Giúp cho sinh viên thấy rõ hơn vai trò của Hồ Chí Minh đối với sự phát triển của dân tộc Việt Nam, thêm tin tưởng vào chế độ chính trị xã hội chủ nghĩa, tin tưởng vào sự lãnh đạo của Đảng Cộng sản Việt Nam, góp phần tiếp thêm sức mạnh cho sinh viên về ý chí và hành động phấn đấu cho mục tiêu, lý tưởng của cách mạng.

1.1 Khái niệm Tư tưởng Hồ Chí Minh

1.2 Đối tượng nghiên cứu

1.3 Phương pháp nghiên cứu

1.4 Ý nghĩa học tập môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh

1.1. KHÁI NIỆM TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

1.1.1

Khái niệm Tư tưởng
Hồ Chí Minh

1.1.2

Phân tích khái niệm Tư
tưởng Hồ Chí Minh

Khái niệm tư tưởng Hồ Chí Minh là kết quả của quá trình nhận thức của Đảng Cộng sản Việt Nam về tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Đại hội Đảng lần thứ IV khẳng định: “Thắng lợi to lớn của sự nghiệp chống Mỹ cứu nước cũng như các trang sử chói lọi của cách mạng Việt Nam... đều gắn liền với tên tuổi của Chủ tịch Hồ Chí Minh”.
- Đại hội V (1982) nhấn mạnh: “Đảng phải đặc biệt coi trọng việc tổ chức học tập một cách có hệ thống tư tưởng, đạo đức, tác phong của chủ tịch Hồ Chí Minh trong toàn Đảng”.
- Đại hội VI nhấn mạnh: “Đảng ta phải nắm vững bản chất cách mạng và khoa học của chủ nghĩa Mác - Lênin, kế thừa di sản quý báu về tư tưởng và lý luận cách mạng của Hồ Chí Minh”.

1.1.1. KHÁI NIỆM TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

“Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, kết quả của sự vận dụng và phát triển sáng tạo chủ nghĩa Mác - Lênin vào điều kiện cụ thể của nước ta, kế thừa và phát triển các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc, tiếp thu tinh hoa văn hóa nhân loại; là tài sản tinh thần vô cùng to lớn và quý giá của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta giành thắng lợi.”

(Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ XI*, Nxb. Chính trị quốc gia, Hà Nội, 2011, tr.88)

Khái niệm đã chỉ ra nội hàm cơ bản của Tư tưởng Hồ Chí Minh, cơ sở hình thành cũng như ý nghĩa của Tư tưởng Hồ Chí Minh.

- Một là, đã nêu rõ bản chất khoa học và cách mạng cũng như nội dung cơ bản của Tư tưởng Hồ Chí Minh. Đó là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam, từ đó phản ánh những vấn đề có tính quy luật của cách mạng Việt Nam.
- Hai là, đã nêu lên cơ sở hình thành tư tưởng Hồ Chí Minh là Chủ nghĩa Mác - Lênin, các giá trị truyền thống tốt đẹp của dân tộc và tinh hoa văn hóa nhân loại.
- Ba là, nêu lên ý nghĩa của Tư tưởng Hồ Chí Minh, khẳng định Tư tưởng Hồ Chí Minh là tài sản tinh thần to lớn của Đảng và dân tộc ta, mãi mãi soi đường cho sự nghiệp cách mạng của nhân dân ta.

Khái niệm Tư tưởng Hồ Chí Minh đã chỉ ra nội dung nào sau đây?

- A. Hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam.
- B. Hệ thống quan điểm về cách mạng thế giới.
- C. Hệ thống quan điểm về quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội.
- D. Hệ thống quan điểm về Đảng Cộng sản Việt Nam.

- Đối tượng nghiên cứu của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh là toàn bộ những quan điểm của Hồ Chí Minh được thể hiện trong di sản tư tưởng của Người. Đó là hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam.
- Đối tượng nghiên cứu của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh còn là hệ thống quan điểm Tư tưởng Hồ Chí Minh vận động trong thực tiễn. Đó là quá trình “hiện thực hóa” các quan điểm của Hồ Chí Minh trong quá trình phát triển của dân tộc Việt Nam.

Đối tượng nghiên cứu của Tư tưởng Hồ Chí Minh là gì?

- A. Hệ thống quan điểm lý luận về cách mạng Việt Nam.
- B. Hệ thống quan điểm được vận động trong thực tiễn.
- C. Hệ thống quan điểm về quá trình xây dựng chủ nghĩa xã hội.
- D. Hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam và hệ thống quan điểm Tư tưởng Hồ Chí Minh được vận động trong thực tiễn.

1.3. PHƯƠNG PHÁP NGHIÊN CỨU

1.3.1

Cơ sở phương pháp luận
của việc nghiên cứu Tư
tưởng Hồ Chí Minh

1.3.2

Một số phương pháp cụ thể

1.3.1. CƠ SỞ PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Phương pháp luận Hồ Chí Minh lấy phương pháp luận chủ nghĩa duy vật biện chứng và chủ nghĩa duy vật lịch sử Mác – Lênin làm cơ sở. Một số nguyên tắc và quan điểm phương pháp luận trong nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh là:

Thống nhất tính Đảng và tính khoa học;

Thống nhất lý luận và thực tiễn;

Quan điểm lịch sử cụ thể;

Quan điểm toàn diện và hệ thống;

Quan điểm kế thừa và phát triển.

1.3.1. CƠ SỞ PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Thống nhất tính Đảng và tính khoa học

Nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh phải đứng vững trên lập trường giai cấp công nhân và đứng trên quan điểm chủ nghĩa Mác - Lênin, quán triệt Cương lĩnh, đường lối, quan điểm của Đảng Cộng sản Việt Nam. Đồng thời phải đảm bảo tính khách quan, khoa học của các luận điểm nêu ra.

1.3.1. CƠ SỞ PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Thống nhất lý luận và thực tiễn

Trong nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh không được tuyệt đối hóa mặt nào giữa lý luận và thực tiễn mà phải có sự thống nhất giữa lý luận và thực tiễn. Hồ Chí Minh vừa coi trọng lý luận, vừa coi trọng thực tiễn vì thực tiễn khái quát thành lý luận và lý luận chỉ đạo thực tiễn.

1.3.1. CƠ SỞ PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Quan điểm lịch sử cụ thể

Trong phương pháp luận này cần nắm rõ quan điểm của V.I. Lênin về mối quan hệ biện chứng khi nghiên cứu, xem xét sự vật và hiện tượng trong mối liên hệ lịch sử cơ bản. Nắm vững quan điểm này người học sẽ nhận thức được bản chất tư tưởng Hồ Chí Minh trong quá trình phát triển của lịch sử, quá trình phát triển sáng tạo, đổi mới.

1.3.1. CƠ SỞ PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Quan điểm toàn diện và hệ thống

Tư tưởng Hồ Chí Minh là một hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam. Khi nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh luôn phải quán triệt mối liên hệ giữa các yếu tố, các bộ phận khác nhau trong sự gắn kết tất yếu của hệ thống tư tưởng đó xung quanh hạt nhân cốt lõi là tư tưởng độc lập, tự do, dân chủ và chủ nghĩa xã hội.

1.3.1. CƠ SỞ PHƯƠNG PHÁP LUẬN CỦA VIỆC NGHIÊN CỨU TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

Quan điểm kế thừa và phát triển

Nghiên cứu, học tập Tư tưởng Hồ Chí Minh đòi hỏi không chỉ biết kế thừa, vận dụng mà còn phải biết phát triển sáng tạo tư tưởng của người trong bối cảnh lịch sử mới.

1.3.2. MỘT SỐ PHƯƠNG PHÁP CỤ THỂ

Phương pháp Logic, phương pháp lịch sử và kết hợp Logic và lịch sử;

Phương pháp phân tích văn bản kết hợp với nghiên cứu hoạt động thực tiễn của Hồ Chí Minh;

Phương pháp chuyên ngành, liên ngành.

Phương pháp Logic, phương pháp lịch sử và kết hợp Logic và lịch sử

- Phương pháp Logic nghiên cứu một cách tổng quát nhằm tìm ra được bản chất vốn có của sự vật, hiện tượng và khái quát thành lý luận. Sự vật, hiện tượng đều có mối liên hệ bản chất vì thế giữa chúng có logic tất yếu.
- Phương pháp lịch sử nghiên cứu sự vật, hiện tượng theo trình tự thời gian, quá trình diễn biến từ phát sinh, phát triển đến hệ quả của nó.
- Trong nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh cần kết hợp sử dụng một cách chặt chẽ phương pháp logic và phương pháp lịch sử.

Phương pháp phân tích văn bản kết hợp với nghiên cứu hoạt động thực tiễn của Hồ Chí Minh

Nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh trước hết phải dựa vào những tác phẩm của Người. Tuy nhiên, di sản quý báu Hồ Chí Minh để lại cho dân tộc Việt Nam không chỉ là hệ thống tư tưởng mà còn ở toàn bộ cuộc đời hoạt động của Người. Có nhiều nội dung phản ánh Tư tưởng Hồ Chí Minh không ở trong văn bản mà ở trong thực tiễn chỉ đạo cách mạng của Hồ Chí Minh, đồng thời phản ánh qua hoạt động của các đồng chí, qua học trò của Người.

Phương pháp chuyên ngành, liên ngành

Hồ Chí Minh thể hiện tư tưởng của mình thông qua nhiều lĩnh vực như: chính trị, triết học, kinh tế, quân sự, văn hóa, đạo đức... Vì vậy, trong nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh các phương pháp chuyên ngành và liên ngành cần được sử dụng để nghiên cứu toàn bộ tư tưởng của Người.

Có mấy phương pháp cụ thể khi nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh?

- A. 2
- B. 3
- C. 4
- D. 5

1.4. Ý NGHĨA CỦA VIỆC HỌC TẬP MÔN HỌC TƯ TƯỞNG HỒ CHÍ MINH

1.4.1

Góp phần nâng cao năng
lực tư duy lý luận

1.4.3

Xây dựng, rèn luyện
phương pháp và phong
cách công tác

1.4.2

Giáo dục và định hướng
thực hành đạo đức cách
mạng; củng cố niềm tin khoa
học gắn với trau dồi tình
cảm cách mạng, bồi dưỡng
lòng yêu nước

Môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh góp phần trang bị cho sinh viên những tri thức khoa học về hệ thống quan điểm toàn diện và sâu sắc về những vấn đề cơ bản của cách mạng Việt Nam; hình thành năng lực, phương pháp làm việc, niềm tin tình cảm cách mạng; góp phần củng cố cho sinh viên về lập trường, quan điểm cách mạng trên nền tảng chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh; kiên định mục tiêu độc lập dân tộc và chủ nghĩa xã hội; **tích cực chủ động phê phán đấu tranh chống các quan điểm sai trái để bảo vệ sự trong sáng của chủ nghĩa Mác - Lênin, tư tưởng Hồ Chí Minh, đường lối, chủ trương của Đảng, chính sách, pháp luật của Nhà nước.** Biết vận dụng tư tưởng Hồ Chí Minh vào giải quyết những vấn đề thực tiễn đặt ra.

1.4.2. GIÁO DỤC VÀ ĐỊNH HƯỚNG THỰC HÀNH ĐẠO ĐỨC CÁCH MẠNG; CÙNG CỐ NIỀM TIN KHOA HỌC GẮN VỚI TRAU DỒI TÌNH CẢM CÁCH MẠNG, BỒI DƯỠNG LÒNG YÊU NƯỚC

Qua nghiên cứu môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh, người học có điều kiện hiểu biết sâu sắc và toàn diện về cuộc đời và sự nghiệp của Hồ Chí Minh. Học tập Tư tưởng Hồ Chí Minh góp phần thực hành đạo đức cách mạng, chống chủ nghĩa cá nhân, sống có ích cho xã hội, yêu và làm những điều tốt, điều thiện, ghét và tránh cái xấu, cái ác, nâng cao lòng tự hào về đất nước Việt Nam. Thông qua nghiên cứu môn học, sinh viên sẽ nâng cao bản lĩnh chính trị, kiên định ý thức và trách nhiệm công dân, thường xuyên tu dưỡng, rèn luyện bản thân mình theo tư tưởng, đạo đức, phong cách Hồ Chí Minh.

1.4.3. XÂY DỰNG, RÈN LUYỆN PHƯƠNG PHÁP VÀ PHONG CÁCH CÔNG TÁC

Qua nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh, người học có điều kiện vận dụng tốt hơn những kiến thức và kỹ năng đã nghiên cứu, học tập vào việc xây dựng phương pháp học tập, rèn luyện, tu dưỡng phù hợp với điều kiện cụ thể của bản thân. Người học có thể vận dụng xây dựng phong cách tư duy, phong cách diễn đạt, phong cách làm việc, phong cách ứng xử... góp phần hoàn thiện bản thân.

Học tập môn Tư tưởng Hồ Chí Minh có ý nghĩa như thế nào đối với sinh viên?

- A. Góp phần nâng cao năng lực tư duy lý luận.
- B. Góp phần nâng cao hiểu biết xã hội.
- C. Góp phần nâng cao hiểu biết về cách mạng Việt Nam.
- D. Góp phần nâng cao hiểu biết về cách mạng thế giới.

- Chương 1 giúp người học nhận thức được bản chất của môn học Tư tưởng Hồ Chí Minh.
- Hiểu được khái niệm Tư tưởng Hồ Chí Minh và quá trình nhận thức của Đảng ta về Tư tưởng Hồ Chí Minh.
- Hiểu được đối tượng, phương pháp nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh.
- Học tập, nghiên cứu Tư tưởng Hồ Chí Minh có ý nghĩa to lớn cả về mặt lý luận và thực tiễn.